

Beslutsunderlag Styrelsen

Handläggare: Birgitta Roos

Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB

Telefon: 031- 732 11 19

Ärendenummer GSK 1.1 – 0031/2021

E-post: birgitta.roos@sparvagen.goteborg.se

Yttrande om riktlinje för arbetet med Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB besluta att:

Tillstyrka den redovisade riktlinjen för arbetet med Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program.

Sammanfattning

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Kommunstyrelsen beslutade 2019-12-11 § 936 att ge stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram ett nytt program för det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet i staden. Kommunstyrelsen antog 2020-08-19 § 652 en inriktning för det nya programmet, vilken innebar att programmet ska fokusera på direkt trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete och inbegripa trygghet och säkerhet.

Remissen avser hur berörda nämnder/styrelser ser på:

- de problem som programmet adresserar samt om målen tydliggör riktningen för stadens gemensamma insatser.
- strategiernas genomförbarhet och relevans utifrån de behov och de utmaningar staden gemensamt står inför
- om strategierna bedöms leda till måluppfyllelse.

GSK redovisar sitt svar på remissen under rubriken **Bolagets bedömning** och har inget ytterligare att anföra om riktlinjen utan anser att den kan tillstyrkas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnader för brott är ett brett område inom vilket det har gjorts en mängd studier. Studier som visar att det inte finns någon samstämmig bild över vilka kostnader som ska inbegripas eller hur de ska beräknas. Studierna visar dock tydligt att brottslighet har stora kostnader, såväl materiella som emotionella. Även otrygghet bedöms ha höga kostnader för samhället. En tryggare stad innebär en ökad delaktighet i samhällslivet, minskad skadegörelse, fler turister, minskade reparationer, ökade skolbetyg, högre grad av självförsörjning och förbättrade uppväxtvillkor.

GSK anser att man bör ta hänsyn till de ekonomiska aspekterna för bolagen som finansierar sin verksamhet genom avtalsintäkter eller vunna anbud samt för de som finansierar sin verksamhet genom regionala medel.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Otrygghet och brottslighet medför flertalet negativa konsekvenser.

Att bli utsatt för ett brott kan leda till fysiska och psykiska skador. Konsekvenserna kan även vara av social karaktär och i form av ekonomiska förluster. En förlorad grundtrygghet för en längre eller kortare tid påverkar den som blivit offer för ett brott.

Samråd

Frågan är inte föremål för samverkan men information har lämnats till de fackliga organisationerna.

Bilagor

1. Remittering av Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program
2. Remittering av Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program SLKs förslag t beslut
3. Förslag till Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2021–2026
4. Remissvar Göteborgs Spårvägar AB
5. Remissvar GS Buss AB
6. Remissvar GS Trafikantservice AB

Ärendet

Styrelsen har att ta ställning till den föreslagna riktlinjen för arbetet med Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program.

Styrelsen ska tydligt uttrycka om man antar, avslår eller avstår från att yttra sig över riktlinjen.

Remissvaret skall skickas till stadsledningskontoret senast 2021-09-10.

Beskrivning av ärendet

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Riktlinjen förtydligar nämnders och bolagsstyrelsers ansvar samt vilka funktioner och förmåga som krävs i arbetet mot våldsbejakande extremism.

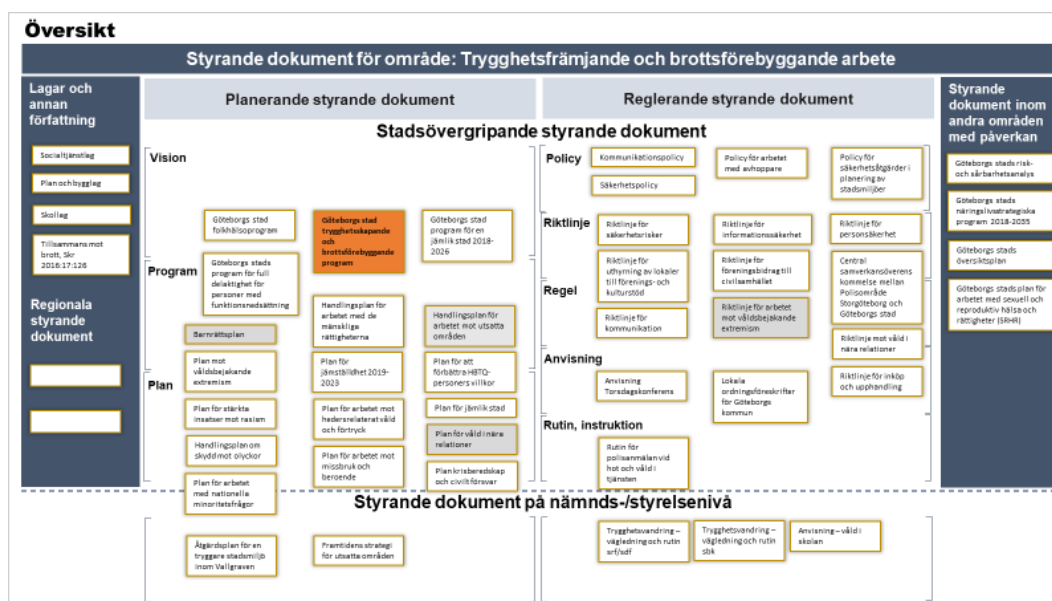
Kommunstyrelsen beslutade 2019-12-11 § 936 att ge stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram ett nytt program för det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet i staden. Kommunstyrelsen antog 2020-08-19 § 652 en inriktning för det nya programmet, vilken innebar att programmet ska fokusera på direkt trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete och inbegripa trygghet och säkerhet.

Syftet med programmet är att förtydliga vad som förväntas av stadens nämnder och styrelser i den gemensamma kraftsamlingen för att öka tryggheten och att minska brottsligheten i staden. Syftet är att skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt arbete som anpassas till samhällsutvecklingen och bedrivs samordnat och kunskapsbaserat mot aktuella läges- och problembilder. För att skapa tydlighet gentemot det långsiktigt främjande arbetet föreslås programmet benämnas Göteborg Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program.

Den föreslagna riktlinjen har kopplingar till många andra insatser som förs i staden, till exempel; Ett jämlikt Göteborg, Dialog och samarbete – ett samlat program för Göteborgs Stad, Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad, riktlinje för arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering för att nämna några pågående insatser.

Övriga styrande dokument

Kartläggningen av styrmiljön för området visar att det finns många styrande dokument som angränsar till området, och de gråmarkerade dokumenten nedan avser kommande styrning. Utöver det styrs flera av de berörda verksamheterna genom lagstiftning. För att få tydlighet och god effekt som styrande dokument föreslås detta program enbart fokusera på direkt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

Andra viktiga aktörer i det trygghetskapande och brottsförebyggande arbetet

Brottsförebyggande rådet, BRÅ

Brå är en myndighet under justitiedepartementet och stödjer det lokala brottsförebyggande arbetet genom bland annat olika skrifter och handböcker, konferenser och ekonomiskt stöd.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har fått ansvaret för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå. I uppdraget ingår att stödja utvecklingen ur ett lokalt och regionalt brottsförebyggande arbete, bidra till att samarbete och erfarenhetsutbyte utvecklas på lokal och regional nivå och stödja och initiera kommunöverskridande brottsförebyggande åtgärder.

Polismyndigheten

Ett av Polismyndighetens huvuduppdrag är att arbeta brottsförebyggande bl a genom att ha en nära samverkan med många olika aktörer inom det brottsförebyggande området

Kriminalvården

Kriminalvården är en viktig aktör i det brottsförebyggande arbetet genom uppgiften att verka för att förebygga återfall i brott.

Näringslivet

Inom näringslivet är det brottsförebyggande arbetet en central fråga då många företag drabbas av brottslighet. Näringslivet har en värdefull roll i det trygghetskapande arbetet, där möjligheter till försörjning och en stabil social tillvaro är viktiga ingredienser. Näringslivet och dess branschorganisationer är därmed viktiga i det trygghetskapande och brottsförebyggande arbetet.

Civilsamhället

Civila samhällets aktörer har stor betydelse för att stärka sociala förmågor och motverka utanförskap och därmed också för att öka tryggheten och förebygga brott. Här finns en stor mångfald av aktörer, från idrottsrörelsen och annat föreningsliv till organisationer som stöttar brottsoffer eller de som vill lämna ett kriminellt liv.

Utgångspunkter för kommunens rådighet i frågor om trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Såväl trygghetsskapande som brottsförebyggande arbete är något som inryms i det som utgör en kommuns uppdrag. Det finns inget övergripande kommunalt ansvar för brottsförebyggande arbete, men kommunerna har ett lagstadgat ansvar för stora delar av de verksamheter där mycket av det framför allt trygghetsskapande, men även brottsförebyggande, arbetet sker.

Exempel på detta är Socialtjänsten, Skolan, Samhällsplanering och Tillsyn genom tillståndsenhet för försäljning av folköl och tobak samt beslut och uppföljning av serveringstillstånd.

Programmet

Övergripande mål

Det övergripande målet för programmet är att Göteborg är en trygg och säker stad där vi tar ansvar och bidrar till ökad trygghet och minskad brottslighet. Målet uppmanar till en kraftsamling, där alla bidrar utifrån sina möjligheter och förutsättningar för att skapa ett tryggare och säkrare Göteborg.

Mål

Det övergripande målet är i sin tur nedbrutet till två huvudområden varav det första tar sikte på de viktigaste faktorerna i arbetsprocessen som krävs för att staden ska kunna bedriva ett effektivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Målen för arbetsprocessen fokuserar på att öka kunskapen och öka samverkan. Det andra området fokuserar på arbetets inriktning och innehåller mål för de olika åtgärder som kan vidtas mot antingen grupper, individer, platser eller situationer.

Strategier och ansvariga

Till varje mål finns ett antal strategier för att nå måluppfyllelse. Dessa kopplar till problembeskrivningarna som lyfts i programmet. För att operationalisera strategierna ska nämnder och styrelser utforma åtgärder, insatser och aktiviteter.

För varje strategi anges ansvariga nämnder och styrelser och deras ansvar framgår av programmet. Även nämnder och styrelser som inte direkt nämns i ansvarsutdelningen ska ta ställning till om de har möjlighet att bidra till helhetssyn i måluppfyllelsen.

Uppföljning av programmet

Stadsledningskontoret kommer att följa upp programmet vid två tillfällen under giltighetstiden. Deluppföljning genomförs 2023.

Göteborg Stads Kollektivtrafik AB gör följande bedömning

Ett flertal av programmets strategier ryms inom stadens grunduppdrag och finns formulerade i lagtexter, reglementen, ägardirektiv och andra styrande dokument. I detta program tydliggörs stadens samlade uppdrag med det direkt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Programmet är en gemensam utgångspunkt för det arbete stadens bedriver och genom programmet möjliggörs samlad uppföljning utifrån ett trygghetsskapande och brottsförebyggande perspektiv.

GSK har inget utpekade ansvar för mål, delmål eller strategier utan kommer hantera detta inom sitt grunduppdrag och anser att målen väl tydliggör riktningen för stadens gemensamma insatser.

GSK anser vidare att strategierna är genomförbara och relevanta och ser positivt på att det finns utpekade nämnder och styrelser med särskilt ansvar. GSK anser att samordning är en förutsättning för att strategierna ska genomföras.

Programmet har också en kunskapshöjande funktion för alla medarbetare som i sin tur bidrar till att jobba enligt strategierna och för att nå målen.

Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2021–2026 visar riktningen för stadens arbete för en stad med ökad trygghet och minskad brottslighet. GSK anser att strategierna i programmet är genomförbara och relevanta.

Genom att jobba med uppföljning av programmet vid två tillfällen under programmets giltighetstid så kommer detta att öka möjligheten att nå de uppsatta målen.

Särskilda satsningar inom GSK-koncernen

Arbete riktat till ungdomar.

Särskilda satsningar görs tillsammans med Polisen, Räddningstjänsten, Ambulanssjukvården Sahlgrenska Universitetssjukhuset och Securitas AB och riktar sig till ungdomar. Samarbetet har sitt ursprung i ungdomsrelaterade händelser med stenkastning, bilbränder, och våld mot uniformsbärande tjänstemän som drabbade ett antal delar av staden under hösten 2009.

Människan bakom uniformen (MBU) är en verksamhet där ungdomar får möjligheten att lära känna personer som arbetar inom till exempel polis, räddningstjänst och vaktbolag. Uniformsbärarna får i sin tur lära känna ungdomarna under kepsen.

MBU driver även ett arbete på sociala medier som Instagram och Facebook.

Social oro.

Otrygghet och rädslan att utsättas för brott är en av de anledningar som gör att människor undviker att resa med kollektivtrafiken. Tillsammans med Västtrafik/Västfastigheter har GSK ett stort ansvar för att öka tryggheten i kollektivtrafiken.

I samtliga spårvagnar och bussar finns utrustning för kameraövervakning. GSB och GSAB tillsammans med Västtrafik verkar för en pålitlig och säker kollektivtrafik så att alla resenärer och personal känner sig trygga under hela resan. Kameraövervakning är en del i GSK:s och Västtrafiks arbete med att förebygga brott och därmed öka säkerheten för resenärer och personal. Bildmaterialet skall kunna användas som bevis i samband med polisens brottsutredningar.

För en stor andel av Göteborgs Stads medborgare är en trygg, säker och fungerande kollektivtrafik en förutsättning för liv och försörjning. GSK arbetar och kommer att förstärka arbetet med att minska den sociala oron inom kollektivtrafiken. Genom att arbeta tillsammans med övriga förvaltningar/bolag enligt de strategier och mål som har tagits fram i Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program har vi större möjligheter att lyckas.

Trygg i Göteborg

Frågan om vad som skapar otrygghet är varierande. Det kan till exempel vara klotter, nedskräpning eller mörka platser, men också droghandel eller annan kriminalitet.

Nu jobbar Göteborgs Stad och polisen utifrån modellen Trygg i Göteborg och GSK kan på olika sätt bidra inom detta arbete, och gör även så idag, genom grunduppdraget att trygga kollektivtrafiken för våra resenärer.